

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a tragatorului [Lé-
vésantosa], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii trimisi si republicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 8 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „
Pentru Romani:
prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separat. In locul deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costu 10 cr.

Pest'a, 24/13. ian. 1871.

Armatele franceze sunt in retragere. Chancy, Bourbaki, Faidherbe nu potu inainta. Depesiele mai recente ni anuncia, diurnalele tote ne spunu aceste sciri. Nici nu e mirare. Jun'a armata republicana pote se nu invinga; ea pote se aiba glori'a de a fi invincibile; dar' abie mai multu decât atatu.

Bombardarea Parisului s'a inceputu si continua de o luna de d'le. Parisulu, pote ca nu va invinge, elu pote ca va avé glori'a de a fi invincibile; dar' éra-si nimicu mai mulu.

Dar' retragerea armatelor franceze, bombardarea Parisului, potu se fia amerintatorie existencie, nu numai a Franciei, ci a toturor poporeloru de stirpea latina in Europ'a.

Dica cine ce va vré, asta-di lupt'a in Franci'a este lupt'a germanismului contr'a latinismului; lupt'a monarchismului contr'a principului republicanu; lupt'a intunerecului contr'a luminei; lupt'a despotismului contr'a liberalismului; natiunalitatea germana, imbracata in barbarismu, lupta contr'a natiunalitati latine, imbracata in umanismu.

Franciesii singuri tienu lupt'a cu tota stirpea germana, guvernata, comandata asta-di de unu cesare-despotu. Nu va fi mirare dar' daca ei materialmente voru succumbe.

Dar' este ore demnu de italieni, de spanioli si portugesi, si de noi romanii, a lasa pre francesi, fratii nostri, se fia ucisi, estirpati, stinsi d'intre noi, fratii lor?

Nu si aducu aminte italianii, spanioli si portugesi, si noi romanii, ca idr'a germana, care ucide asta-di pre francesi, mane se va intorce cãtra italieni, spanioli, portugesi si romanii. si i va poté ucide unulu câte unulu?

Se nu ne amegimu. Pericululu e mare; pericululu e la usia, elu a intratu in casa nostra.

„Putnu câte putnu rasele latine voru fi miciorate pênê la stingere totale.” Este un'a d'in dogmele lui Bismarck. Si italianii, spanioli, portugesi si noi romanii se nu intorcemu, se nu returnamu acésta dogma?

La inceputulu rebelului, opiniunea publica a Europei érá favorabile causei franceze. Ea s'a manifestatu in Angli'a, in Austri'a, in Belgiu, in Danemarc'a, Itali'a, Norvegi'a, Roman'a, Spani'a, Svedi'a, Svitiera, si preste totu in occidentu si in orientu. Dar' cum? Prin adunari, prin colectiune de adjutorie pentru raniti, prin inrolari partiali in armat'a republicana franceza. Si nimicu mai multu. Colectiunile de adjorie, ofertele, negresitu ca sunt considerabile si de apretiuu. Sunt ele inse de adjunsu?

Ba. Darurile, ofertele nu potu impedecã ur'a germanismului contr'a latinismului. Si noi o repetim ca aci este: c e s t i u n e a.

Pre langa acésta, se nu uitamu ce a ereditu republic'a franceza dela imperiu, fara a poté invocã macaru beneficiulu inventariului. Ea a ereditu unu Bazaine, care a predatu Metzulu; a ereditu unu Urich, care a cedatu Strasburgulu, fara a incercã macaru, nici unulu nici altulu o erumpere. Si câte alte rele n'a mai ereditu anca? Si tote aceste trebuiã indreptate; si tote create d'in nou. Trebuiã create, organizate, disciplinate noue armate; trebuiã a fabricã pusce, tunuri, mitralose, cartusie, etc.; a formã oficeri, statu-majoru, marinari, soldati.

Si ce a mai ereditu anca? ur'a regelui prusacu contr'a lui Napoleonu, transformata acum contr'a natiunei franceze directe, si indirecte contr'a elementului latinu.

Si ce voiesce acésta ura regésca, acum imperiale-regesca, tranvestita in ura natiunale? Nici mai multu nici mai putnu, de cãtu umilirea francesului, rumperea teritoriului Franciei, nimicirea flotei franceze: „miciorarea acestei rase latine, pênê la stingerea totale” a poporeloru ce se tienu de stirpea latina.

Italiani, Spanioli, Portugesi si Romani, poporu, camera si guvernulu, e timpulu se d'oceti, si se strigati barbariloru d'in Versali's

unu: „Siste gradum! Non plus ultra!” E timpulu se iesiti d'in singur'a atitudine de simpatia pentru fratii vostri francesi; simpatia ce o au si altii afara de voi. Voi trebe se aveti mai multu decât simpatia pentru francesi; voi trebe se aveti sange si arme pentru fratii vostri. Nu ve este mai multu iertatu nici-unu minutu a stã in neutralitatea de pênê acum, daca cum-va va voiti a remané complici occisiunei fratelui vostru. Voi trebe se faceti, se faceti iute, si tote pentru salvarea francesiloru, daca nu voiti, cã, succumbendu francesii, se periti si voi unulu câte unulu. Salvarea republicei franceze, este salvarea latinismului.

De pre campulu rebelului.

Sperantiele, la cari ne indreptaiu loviri ofensive ale armatei franceze de ostu contr'a armatei nemtiesci, s'au nimicitu prin pusetiunile fortificate ale nemtiloru, prin resistinta estra-ordinaria a generalului Werder si a truppeloru sale. Dupa operatiunile nesuccese de la Frahier, generalulu Bourbaki renuciã la continuarea luptei de trei d'le de langa fluviulu Lisaine, si s'a retrasu in pusetiunile pre care le-a fostu ocupatu inainte de inceperea acestei lupte, si asiã tote incordãrile francesiloru suferira naufragiu. Daca generalulu Bourbaki ar' fi intrebuintiatu cu energia invingerea de la Villersexel, si daca n'ar' fi lasatu tempu inimicului pentru a se concentrã in directiune sudu-vestica de la Belfort, atunci, la totu casulu, operatiunile sale ar' fi fostu incoronate cu rezultatele cele mai imbucuratorie. Asiã inse inimicului i s'a lasatu tempu de cinci d'le, si apoi fã atacatu chiaru acolo unde voiã sè fia atacatu; aceste au fostu nesce erori mari si forte greu de reparatu. De-si organizatiunea precipitata a truppeloru generalului Bourbaki, artileri'a cu totulu defectuosa, precum si terenulu nefavoritoriu au impedecatu manevrarea si operatiunile armatei franceze de ostu, trebuiã totu-si sè scia totu omulu, de la generaiu pâna la gregariu, cã tempulu este unu factoru importantu alu invingerii, care trebue esplotatu fara cea mai mica intrerumpere, daca voimu sè impunemu inimicului si sè nu venimu in pusetiunea, d'a fi insi-ne constrinsi a ne direge miscarile dupa ale lui.

Unu telegramu d'in Versailles ni aduse, in 21. ian., urmatori'a scire funesta: „Armat'a prima nemtiesca respinse in 18. l. c. armat'a franceza de nordu spre St. Quentin. — Generalulu Goeben atacã in 19. ian. armat'a de nordu a inimicului si, dupa una lupta inversiunata de siette ore, o respinse d'in tote pusetiunile, spre St. Quentin. Colonele d'in armat'a a dou'a ocupara, in 19. l. c., cetatea Tours, fara neci una resistinta. Bombardarea cetãtii Longwy a inceputu.”

Dorere, acésta perdere a armatei franceze, suferita cu ocasiunea luptei de la St. Quentin, se constata acum si prin raportulu generalului Faidherbe, in care se d'ice: „In 19. ianuariu avu locu in jurulu cetãtii St. Quentin una lupta inversiunata; francesii si-tienura liniile pâna sér'a, inse d'in caus'a obeselei nu-si potura sustiené si mai de parte pusetiunile, si pentru a nu espune cetatea St. Quentin unei bombardãri, ne-amu retrasu spre unu punctu d'in deretrulu cetãtii St. Quentin. Perderile nostre sunt mari, inse ale inimicului sunt si mai considerabile.”

Acéstu punctu jace fara indoiele, pre tiermuru dreptu alu fluviului Oignon, in departare nordica de una mila de la St. Quentin. Aici se afla unu terenu forte favoritoriu pentru defensiva, pre care lu-va fi ocupatu arrièregard'a armatei franceze de nordu, pentru ca estu-modu sè-si asigure retragerea spre fortareti'a d'in apropiare, Cambrai.

Cãtu despre proportiunea poteriloru armate ale ambelorù parti belligerante, nu incape neci una indoiele, cã nemtii au fostu multu mai multi si numerosi decât francesii; si a nune: poterea nemtiloru a fostu compusa d'in corpurile 1. si 8. d'in divisiunea principelui Albrecht, si d'in trupele generalului sassonu c. Lippe, pre candu poterile armate ale francesiloru consistéau numa

d'in corpurile de armata 22. si 23. Afara de ace'a, generalulu Goeben dispuneã si despre una cavaleria numerosa. — Dar' chiaru si daca proportiunea poteriloru ar' fi fostu egala, in loculu si tempulu acelu-a nu sã poté sperã neci unu resultatu favoritoriu pentru armele franceze, de-oraca armat'a de nordu, in locu ca sè-si esecute mersulu flancatu cu rapediune surprindietoria, s'a lasatu sè fia inasa-si surprinsa. Ordinea si rapediunea, aceste doue concepte, sunt sufletulu si bas'a fiesce-carei intreprinderi resbelice.

Scirile d'in Versailles comunica, cã cetatea St. Quentin fã ocupata inca in 19. l. c., unde s'au aflatu 2000 francesi vulnerati, éra numerulu prisionieriloru nevulnerati se urca la 7000—10,000 fetiori. — Se comunica d'in Cambrai, cu datulu 20. ianuariu: Faidherbe, constrinsu a se retrage, a sositu cu statulu generalu in Cambrai, la 2 ore noptea, armat'a lui e in dissolutiune; St. Quentin-ulu arde in mai multe puncte; perderile sunt terribile. In Bordeaux domnesce consternatiune.

Diuriulu vienesu „Tagespresse” publica urmatoriulu telegramu d'in Bordeaux, datatu d'in 20. l. c.: Scirile parisiane, sosite aici pre cale estra-ordinaria, constata, cã Trochu a eluptatu succese importante cu ocasiunea unei erumperi insemnate de ieri, facuta contr'a corpuriloru 5 si 11 ale prusiloru; bateriele prusesci de la Malmaison fure stricate, si statiunea Reuil ocupata. Perderile prusiloru sunt gigantice; ale francesiloru forte mari. — Generalulu Vinoy a condusu erumperea.

Facia de acéstu telegramu imbucuratori, primiramu urmatoriile sciri nemtiesci, datate d'in Versailles, in 21. ianuariu: Pãna acum'a, la 2 ore, domnesce pre totindene linisce, inse trupele stau in positiune facia unele de altele; perderile nostre, suferite cu ocasiunea erumperei d'in 19. l. c., se urca aproape la 400 fetiori, éra ale inimicului sunt atãtu de considerabile, încãtu a cerutu unu armistitiu de 48 d'le ore; amu facutu 500 de prisionieri.

Unu telegramu d'in Dijon, datatu d'in 22. ianuariu, comunica: Cetatea fã atacata ieri de artileria si cavaleria numerosa; in satele vecine se intemplara ieri, tota diu'a, lupte vecheminte. Ricciotti Garibaldi fã incungiuratu si inchisu d'in partea inimicului, inse si-facu locu printre elu. Menotti Garibaldi si-tienù pusetiunile. Preste totu, fancesii si-tienura pusetiunile, si facura prisionieri, cari consistu numai d'in pomerani. E posibilu, ca mane sè se incepta lupt'a de nou.

Gener. pruss. Manteuffel se pare a fi apucatu calea spre Dijon, avendu cugetulu de a lovi in dosu oatea generalului franc. Bourbaki, carele de la 18. ian. incoce se retrage spre Lyon. Acésta se paru a adevéri scirile franceze d'in Dijon cu dat'a 21. ian. dupa cari cetatea fã atacata de numerose ostiri nemtiesci, luptandu-se tota diu'a in contr'a ostiriloru lui Menotti, Ricciotti (ambii fetiori ai lui Garibaldi) si Bossacu (polonesu.) Ambe partile ar' fi statu loculu pre campulu bataliei. In 23. ian. (dupa sciri d'in Besançon) s'a reinnoitu lupt'a si asta-data nemtii fusera siliti a se retrage, persecutati findu de Garibaldi. Resultatulu invingerii lui Garibaldi va fi cã nemtii se voru retrage si de la Dole, éra Bourbaki va reapucã ofensiv'a. Principele Frid. Carolu si gen. Goeben dupa ce sciura trage folose strategice d'intru invingerea loru trebura totu si sè se opresca parte pentru cã princ. Carolu nu se pote departã prea tare de Paris fara ca sè-si slabesca oatea si sè o taia de legatur'a cu centrulu, parte pentru cã oatea lui Goeben este mai pucina decâtu ca sè se pota verí intre fortaretiile d'in nordulu Franciei séu chiaru sè le pota impresorã. Astfelu este posibilu cã generalii Chancy si Faidherbe voru adunã si organizã éra ostirile loru spre a mai cercã noroculu in ofensiva. — Pana atunci Parisianii sunt lasati, ce e dreptu, a se aperã si luptã singuri, dar' ei voru resiste inca multu tempu pentru cã asediarea si bombardarea pucinu innaintédia, éra fometea nu stã inca la usia.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 20. ian., 1871.

Siedintia se deschide la 10 ore a. m., sub presidiul ordinariu alu presiedintelui Paulu Somssich.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintei precedente, Emericu H o d o s s y, luandu cuventulu, spune ca, conformu conclusului camerei, adusu in siedintia penultima, dupa deliberarea proiectului de lege despre recrutarea de estu-tempu si inainte de susceperea discutiunii a sup'ra bugetului, are se se tiena una pauza de una diu, pentru ca deputatii se pota studiá raportulu generalu alu bugetului; deci propune, ca asta-di se nu se tiena siedintia, fiindu ca si afara de ace'a camer'a nu este completa pentru a aduce decisiune. — Se primesce, si cu acésta siedintia se inchiaia.

Siedintia de la 21. ian.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia de asta-di la 10 ore a. m. — Dupa cetirea si verificarea procesului verbalu alu siedintei trecute, presiedintele aduce la cunosciintia camerei, ca deputatulu B r e n n e r b e r g e verificatu definitiv, fiindu ca terminulu legale de trei-dieci de zile a expirat degia, fara ca se se fia prezentatu vre-unu protestu contr'a alegerei lui. — Dupa ace'a se prezinta mai multe petitiiuni, cari se transmitu comisiunii petitiiunarie.

Eduardu H o r n interpelleza pre ministrulu financioloru in privintia procederei necorecte a baneci nationali d'in Viena facia de filialele ei d'in Ungaria. — Se va comunicá ministrulu de finiale.

B. Iuliu N y á r y prezinta nunciulu camerei magnatiloru, conformu carui-a magnatii au primitu fara modificare proiectulu de lege despre recrutarea d'in anulu acestu-a. — Se va asterne Majestatii Sale spre sanctiunare.

Carolu P. S z a t h m á r y interpelleza pre ministrulu pentru aperarea tieriei in privintia securitatii publice a cetateniloru, intrebandu-lu daca are de cugetu a face despu-setiuni ca se se interdica truppeloru de linia precum si honvediloru, de a portá arme a fara de servitiu. — Se va comunicá ministrulu concerninte.

Dan. I r á n y i prezinta unu proiectu de conclusu, prin care cere ca si implerea posturilor subalterne se se intemple pre calea concursiloru publice. — Se va tipari si pertratá de odata cu pasagiulu respectivu alu bugetului.

Paulu K i r á l y i pune pre mes'a camerei raportulu comisiunii centrali despre proiectele de alegi ale ministrului pentru aperarea tieriei. Iuliu G y ó r f f y prezinta in acésta cestiune unu votu separatu alu mai multoru sectiuni. — Raportulu si votulu separatu se voru tipari.

La ordenea dilei urmeza desbaterea generala a sup'ra bugetutui pentru anulu 1871. Se cetesce raportulu generalu alu comisiunii financiare.

Ernestu S i m o n y i face imputari guvernului, ca a prezentatu pre-tardfu bugetulu. Col. T i s z a si Fr. D e á k, continua oratorele, au fostu prezentatu nesce proiecte de conclusu, cu scopu ca guvernulu se fia obligatu a presintá de tempuriu bugetulu, inse a trecut degia aproape unu anu, si aceste proiecte totu nu s'au mai pertratatu. Dar', abstragundu de la acésta erore a guvernului, ca a presintatu pre-tardfu bugetulu, elu a comisu in cursulu anului expirat si alte erori nenumarate, cari constringu pre oratore a nu primi bugetulu de basa pentru desbaterea speciale, ci a presintá urmatoriulu proiectu de conclusu: Considerandu, ca inse-si drepturile, ce ni s'au mai lasatu prin art. XII de lege d'in 1867, se restringu in continuu; considerandu, ca, abstragundu de la situatiunea umilita de dreptu publicu a tieriei, pre terenulu afaceriloru interne nu se face nici unu progresu si nici una reforma; considerandu, ca régrassamu in respectu financiaru, de-ora-ce nu s'a creatu nici unu ecilibriu intre erogatiuni si perceptiuni, si dările devinu totu mai asupritorie: camer'a enuncia conclusulu ca, dupa-ce tier'a nu privece de compatibilu cu interessulu seu d'a lasá si mai departe in manele guvernului actualu administrarea dominiului si a afaceriloru statului, nu acceptesca bugetulu presintatu. (Aprobare in stang'a estrema.)

Dupa una discussiune scurta, la carea participara Colomanu S z é l l, ministrulu Kerkápoly si Béla Mariássy, Siedintia se inchiaia la 2 ore d. m.

Romanii

si

Constitutiunile Transilvaniei.

(Urmare.)^{*)}

In urm'a acestoru representatiuni, si fiindu ca magiarii anca totu nu voiau a lasá d'in prerogativele si arbitragiulu loru: diet'a d'in Clusiu a respunsu deputatiunii romane cu decretarea fortiaa a Uniunii, despre care vomu vorbi mai la vale; éra imperatulu, Ferdinandu atunci, a indreptatu deputatiunea romana la ministerulu magiaru d'in Pest'a, dicundu ca: „nationalitatea romana la propunerea ministeriului ungurescu se va asecurá prin o lege speciale si se va ingrigi despre scole nationale. . . ministerulu ungurescu va ingrigi ca romanii se fia aplicati la tote ramurile

administratiunii publice dupa proportiunea numerului si capacitatii loru.“

Nici un'a, nici alt'a. Diet'a d'in Clusiu properá in ruptulu capului la Pest'a; ministerulu magiaru spre Debrecinu. La romanii nime nu mai cugetá. Sorteá loru a ramasu totu cea vechia.

Si mai reu. Romanii ne cum se-si fia vediatu recastigate drepturile politice si dreptulu limbei in tier'a loru — ci acum prin uniunea facuta fara, ba contr'a voiei loru, si-vediuara si tier'a venduta de magiarii d'in Transilvania la magiarii d'in Ungaria.

In aceste impregiurari atátu de grave pentru natiunea romana, in midi-loculu revolutiunii provocate si sustienute de magiari cu scopu de a se rumpe de cátra cass'a domitoria, in dfilele acele fatali in cari éra pusa in cestiune esistentia monarchiei si conservarea tronului: romanii purura credintiosi imperatului si cassei domitorie, pre candu de o parte si-versau sangele pentru tronu si imperiu, si pentru principiulu de egalitatea cetateniloru si a natiuniloru, pre atunci de alta parte s'a apropiatu de tronu cu petitiunea de la 25. februaru 1849.

Si ce ceru ei aici in acésta petitiune? Nimicu nelegalu, nimicu ce nu ar' compete romaniloru, ba nimicu ce n'ar' fi avutu: si totu, ce pote servi de basa la consolidarea monarchiei, la intarirea tronului, si la fericirea poporeloru! Ei ceru realizarea principiulu de egalitate nationale, si estinderea acestui principiu preste tote poporele d'in imperiu.

De aci unirea toturoru romaniloru d'in monarchia intr'unu singuru si independentu corpu natiunalu, ca parte integrante a statului; administrare autonoma atátu in privintia nationale cátu si besericesca; capu natiunalu, adunare si senatu natiunalu; capu independentu besericescu; introducerea limbei romane in tote trebile atingetorie de romanii, etc. etc.

Aceste sunt punctele esentiali ale petitiunii de la 25. febr. 1849.

Romanii erau in dreptu a pretinde aceste, atátu in numele suferintiloru politice la cari erau condamnati d'in vécuri de cátra celelalte natiuni ale tieriei, cátu si in numele promisiuniloru facute de pre inaltimea tronului la tote poporele d'in Monarchia, si mai alesu in numele si in virtutea esistentiei loru seculare.

Dar' a trebuitu se urmeze absolutismulu, centralisatiunea. Sisteme fatali, cá si dualismulu de asta-di, pentru imperiu si popore. Romanii a trebuitu se devina éra-si subordinati altoru popore.

Sub absolutismu fia despoticu seu tiranicu, fia guvernamentalu seu personalu — libertatea e inecata, ratiunea tace-si abia abia cutédia a cugetá.

Mangáierea romaniloru, o spunemu sinceru, sub tota durata acestui sistemulu a fostu „socios habuisse malorum“ pre tiranii si asupritorii loru deodiniara.

Dar' „daca regele ar' sci“ diceau in Franci'a pre timpulu burboniloru candu misiiei de consiliari impingeau tronulu la prepastia; dar' „daca imperatulu ar' sci“ diceau poporele Austriei, candu cu centralisarea germanisatorie, ministrii le impingeau la prepastia si cu ele imperiulu intregu la ruina. Si imperatulu a auditu, a vediatu, a sciutu si a facutu. Si la 10. ani dupa inaugurarea sistemului absolutistice, la 20. octobru 1860., iese diplom'a, ce porta acestu datu.

In acésta diploma imperatulu, mare-principe alu Transilvaniei, motu-proprio a redatu tieriloru autonomi'a propria si poporeloru drepturile natiunali.

Romanii ardenti si doritori de a-si recástigá drepturile politice in autonomia tier'a loru, indata la 10. decemvre acelasiu anu se apropia de tronulu neratescu, si razimati pre intentiunea imperatésca de a reduce „strict'a egalitate, dupa care cea mai numeroasa si mai meritata natiune a tieriei, acum de secle inzedaru a insetatu,“ s'a rugatu de maiestate cá prin o diploma asemene celei leopoldine se se enuncie si assecure egal'a indreptatire a natiunii romane atátu in respectu politicu, cátu si confesiunali si civilu; si apoi cá la oficlele publice se se aplice romanii dupa proportiunea numerului loru; cá in representantia tieriei se fia romanii cá natiune reprezentati; cá in administratiune, justitia si legislatiune limb'a romana se se bucare de acelasiu dreptu cu limb'a magiara si germana. In urma se cere, cá natiunea romana se tiena unu congressu natiunalu.

Nimicu nouu, nimicu ce ar' poté fi in prejudeciulu celorlalte natiuni.

Congresulu se si tiena in lun'a Ianuariu 1861 in Sabiu, si petitiunea de mai susu o declara de a sa, declarandu totu-odata, cá la 15. maju 1848., natiunea romana de natiune politica si independente facie cu celelalte natiuni, si de parte integrante a tieriei.“

Romanii credeau ca se deschide éra libertatei si egalitatei pentru ei; si nu fara cuventu dupa prospectele ce se vedeau atunci, si dupa o asuprire politica si natiunale de atáte secle, si dupa o lupta sustienuta totu de atáte secle cu cei mai inversunati inimizii ai natiunii romane si ai esistentiei sale.

Intr'aceea si chiar' deodata cu diplom'a, care insu-si imperatulu numesce „lege fundamentale de statu, permanenta si si nerevocabila“ si care, insu-si díce ca o a datu cu acea santa asecurare ca nu numai va face a se observá de cátra succesorii in tronu, dar' ca o va aperá cu tota puterea cesarea in contr'a a ori-ce atacu, — de odata cu

acésta diploma, dícemu, s'a emis si alte bilete de mana preinalte preparatorie unei diete in Transilvania, in care se fia reprezentate si acele nationalitati cari péné acum a fostu escluse de la drepturile politice, adeca: romanii. — Afara de acésta, se accentua cu deosebire in acele bilete, cá la ocuparea postrurilor publice, la guvernulu, cancelaria, comitate, districte si orasie se se íee in considerare natiun. litatile cari péné acum seu nu erau de locu, seu pre pucinu luate in consideratiune; adeca romanii; éra in cátu pentru limba, pre langa observarea usului de péné acum, particularii, comunitatile, municipiele se potu folosí de limb'a propria, adeca de cea romana.

De aci se vede ca intentiunea imperatésca éra de a restituí pre romanii in drepturile loru politice, civili si natiunali.

Dar', aceste sunt patente, aceste sunt octoári, strigau inimicii natiunii romane, si cu patente si octoári, nu se pote guverná tier'a, adageau ei. Si a miscatu tote, a intortocatu legi, a resucitu drepturi, a intrebuintiatu sofisme, minitii, péné si incriminari, si se opuneau in totu modulu si in tota form'a la convocarea unei diete in Transilvania.

Ti se pareá ca sunt in agonia; si cu pucina potere ce li se dedese éra-si in mana, tremurau a ajunge prin astutia éra-si la suprematia ce o avusera in 1848. si mai nainte prin prerogativele loru politice si de limba.

Si cine facea acésta opositiune atátu de retrograda? Chiar' guvernulu reactivatu in Clusiu, care tiena ca uniunea e fapta complinita, dar' carui totu-si i placea a trage salariile cele bune. Ca-ci, daca uniunea éra fapta complinita, atunci nici guvernulu transilvanu nu mai avea ratiune de a fi: pentru ce totu-si domnii membri guberniali a primitu a funtiuná in gubernu, daca nu pentru salariile ce le capétau? Dar' acei domni magnati si baroni seraci, au intratu in gubernu nu numai pentru ca se aiba d'in ce traf; ei au intratu si pentru a paralisá intentiunea principelui, si a impedeá in totu modulu cá romanii se nu ajunga la drepturile politice in tíera. Politica traditiunale la o mana de nobilias invetiata a domni, a mancá si bé de pre spatelul altora.

Dar' pre langa tota acésta opositiune, cá-ci magiarii d'in Transilvania totu-de-un'a faceau opositiune reformelor liberali ce vineau d'in initiativ'a domnitoriloru absburgici, preparativele pentru conchiamarea dietei se faceau, cá-ci opiniunea publica, romanii, sasii, ba si magiarii mai intiepti, cu totii o reclamau.

Se intielege ca acésta dieta, in care erau se fia reprezentati si romanii, nu se poteá conchiamá pre bas'a legiloru feudale de alegere, a caroru prim'a virtute éra a escluse pre romanii de la dreptulu de alegere si de la dreptulu de a fi alesu — si tote legile erau asiá in Transilvania.

Prin urmare, cá si romanii se pota fi reprezentati in dieta prin deputati natiunali, si asiá cá se incépa si ei a intrá in usulu drepturiloru politice — a trebuitu a se face unu regulamentu provisoriu de alegere. Aici octoarea e legale, pentru ca legale e bas'a de dreptu de a restituí pre romanii in drepturile politice; cele trei natiuni esclusera pre romanii de la drepturile politice, ele facusera legi numai pentru sine, si nu voira d'in propri'a initiativa a deschide calea nici macaru prin dispositiuni octoate pentru a face posibilu intrarea romaniloru in constitutiune, in drepturile politice; a trebuitu dar' se vina cu initiativ'a, cealalta parte a legislatiunii, principele, impinsu de necesitatea salvarei unei natiuni cá factoru principalu alu tieriei si razemu puternicu si totudeun'a credintiosu alu tronului.

Principele, dícemu, impinsu de acésta necesitate, si folosindu-se de dreptulu ce i-lu dá coron'a, dreptu basatu si pre usulu legalu, a emisu d'in propri'a initiativa unu regulamentu provisoriu de alegere, si pre bas'a acestui-a cu rescriptulu d'in 21. aprilu 1863. a convocatu diet'a Transilvaniei pre 1. iuliu acelasiu anu la Sabiu.

De altmíntere se insemnamu aci ceea ce ar' fi trebuitu se insemnamu mai susu, ca acésta initiativa a principelui éra basata pre initiativ'a poporului romanu, care in congressulu natiunalu de la an. 1861. pronuciandu-se pentru convocarea unei diete in Transilvania, a elaboratu totu atunci unu proiectu de regulamentu pentru alegerea deputatiloru. Asiá dar', initiativ'a principelui éra basata pre voi'a espressa a celei mai vechie si mai numeroase natiuni, a romaniloru d'in Transilvania.

Amu dísu ca diet'a s'a convocatu pre 1. iuliu 1863. in Sabiu.

(Va urmá.)

Ofenba'a, 1/13 ianuariu 1871.

Domnule Redactoru!

Resbelulu, inceputu d'in cauze dinastice intre cei duoi suverani, alu Franciei si alu Prusiei, cugetá omulu, cá se va terminá cu invingerea unei seu altei dinastie, si se va restaurá pacea dorita de totu omulu cu sentiri umane.

Dupa-ce inse, d'in cele urmate pana acum, vedemu cu toti, cá intentiunile de cucerire ale dinastiei prusiáne nu sunt intentiuni de a umili numai dinasti'a Napoleoniana, ci sunt mai multu intentiuni de a umili pre celu mai cultu poporu d'in lume, pre poporulu francesu, si cá, spre ajungerea acestui scopu nedemnu de una natiune culta, cum pretindu a fi germanii, devasteza in celu mai barbaru modu frumos'a

^{*)} Vedi nrii 1, 2, 3 si 4 ai „Federat.“

Francia si se incerca a subjuga poporul celu mai nobilu si liberu d'in Europ'a.

Credu, ca tote poporele Europei condamnă acestu pasu ambitiosu si egoisticu alu dinastiei prusiane, dar' cu atât'a mai vortosu noi romanii sentim profunda si amara dorere, cetindu despre crudimele ce acesti moderni vandali, urmatori ai celoru antici, le comitu cu ocaziunea ocuparei unoru cetati si sate ale Franciei, pentru-ca, dupa proverbiulu romanu, sangele nu se face apa.

Dupa-ce vedemu, pre de una parte, ca poporul francesu e resolu a se lupta d'in respoteri si pana la estremeitate pentru libertatea patriei sale, era pre de alta parte vedemu, ca si alte popore cu sentiu de umanitate au alergatu si alerga inca ca voluntari intru ajutoriulu Franciei, er' mai vortosu esemplulu celu frumosu alu fratiloru nostri d'in Roman'a cari, formandu una legiune romana, au si ajunsu in Franci'a, si acum se lupta eroicesce langa fratiu loru de unu sange.

Eu acceptamu, si inca de multu, ca asemenea intreprindere nobile se se face si puna in lucrare si d'in partea nostra, a romaniloru austriaci, si osebitu d'in partea tineriloru, imitandu, ba rivalisandu cu fratiu nostri d'in Roman'a, se formeze unu corpu de voluntari d'in tineri estii seu eliberati de la milit'a tieriei, ca-ci astu-feliu cugetu, ca nice guvernulu nu s'ar' opune acestei intreprinderi.

Am acceptatu, cu dreptu cuventu, ca tinerimea romana se face unu pasu in acesta privintia, inse dupa-ce acceptarea-mi fu zadarnica, si de ora-ce unii pote d'in sfiela, er' altii d'in nepasare au intrelasatu, seu au negligiatu a face acesta, nu-mi remane alt'a, decatu se facu eu unu apelu ca tra intreg'a tinerime romana d'in Austri'a, si a o provoc'a, ca se se declareze in publicu, daca consente cu mine in acesta privintia?

Subscrisul, in etate de 50 de ani, fostu soldatu la cavaleri'a c. r. austriaca, si in urma, tribunu in anii 1848 si 1849, sentiescu inca in mine atât'a focu si curagiu, de a me pune in fruntea unei colone de voluntari, cari ar' dori a merge d'impreuna cu mine intru ajutoriulu fratiloru nostri francesi, intru salvarea frumosei Francie.

Deci, indrasnescu a aduce la cunoscenti'a publiculu romanu, si in specie a tinerimei romane ca, daca acestu planu alu meu va afl'a resunetu in inimele tineriloru romani, se bine-voiesca d'in tote partile a respunde acestui apelu, seu daca nu, se bine-voiesca a-si face observariile, ca d'in ce motive nu-lu potn accepta.

Cugetulu meu nu este, ca dora asiu doriu priu acesta a-mi face unu renume, nu, ca-ci eu bucuros me voiu supune unu altu conducatoriu mai aptu, mai calificatu, care a servitu in oste, studaindu art'a militaria, ca ingineriu seu oficeriu, dupa metodulu celu mai nou de exercitiu, si care ar' lua comand'a a supra-si, numai se se face de ca tra ori-care barbatu romanu.

In urma, candu tinerimea romana ar' primu acestu planu, de a forma unu corpu de voluntari, trebe se amintescu, ca spessele, pana-ce acestu corpu ar' ajunge in Franci'a, romanii bine-sentitori ar' ave a le suport'a pre calea contributiuniloru maranimose, seu, la casu de nespri-ginire, ce nice nu presupunu, atunci contezu, ca ambasadurulu francesu in Vien'a ar' mediu-locu spessele de calorita pentru corpulu de voluntari romani pana in Franci'a.

Rogu deci pre toti romanii, cari d'in inima dorescu salvarea consangeniloru lor francesi de asupritori, se bine-voiesca a-si da parerile lor prin diurnale in celu mai scurtu tempu, ca-ci lips'a de ajutoriu in Franci'a este arditoria; apoi scimu proverbiulu betranu ca: bis bene facit qui cito facit.

Ioane Ciurileanu, m. p.

D'in cronic'a Fagarasiului.

Casin'a romana si casina magiara; sub-comitetulu Asociatiunei Transilvane; capitanu nou; Dlu Codru si „Federatiunea.“

De multu nu vi-am mai scrisu, dle Redactoru, despre viet'a politica-sociala-indiferenta-natiunale-romana, in care traimu pre aici ca in sinulu lui Avramu, si ca necairi pote in tota romanimea. Este asié! Chiaru de mai pune pe-catulu pre cine-va se mai comunice publiculu d'in afara ce-va despre starea districtulu, indata a si patitu-o, ca unu cardu intregu se scola de-odata a supra ospelui ne invitatu, care turbura liniscea districtulu, si incepu a-lu declar'a de calamitatoriu si tradatoriu de patria si interesele natiunei.

Acesta am patitu-o, trecutulu ni este marturia. Este unu ann si diumetate de candu cu mari greutati se reinfintia de nou in Fagarasiu casin'a romana, care adormise de vre-o cati-va ani. Ide'a fundamentale a reinfintiarii a fostu destulu de nobile si salutaria. Era o necesitate sentita in Fagarasiu, ca inteligenti'a romana se aiba intalnire mai adese-ori spre a se asoci'a in cugete si uniform'a in pareri. Indiferentismulu inse, care afatu a surpatu elementulu romanu in anii cesti d'in urma, nu ne-a lasatu nice casin'a nostra naturale, neatacata, si asié, cu finea anului 1870, casin'a romana d'in lips'a de nepartecipare adormi in domnulu, ca cu cate-va dile mai tardu se reinvia de nou, inse intr'unu corpu si spiritu ungurescu.

Cu inceputulu anului 1871, partea cea mai mare d'in membrii casinei, catu si cei ce nu o mai cercetara, pana aci trecura ca totii ca membri la casin'a civica, recte un-

guresca d'in Fagarasiu, dandu unu testimoniu invederatu, ca mai bine voiescu se sustiena una casina unguresca decatu natiunale-romana, mai bine voiescu se fia cod'a strainiloru chiaru si batu-jocuriti si insultati, ceea ce li s'a si intemplat, dara de asta-data o facu.

Pre candu cetimu in „Transilvani'a“ rezultatele cele mai imbucuratorie despre activitatea subcomitetelor Asociatiunei, pre atunci noi cei de pre aici si in acesta privintia ne portamu more antiquo.

Formatu-s'au agentiele comunali, tinentu-a subcomitetulu alesu vre-o siedintia, luatu-a pana acum'a vre-o mesura ca se promoveze catu de pucinu scopulu Asociatiunei? sunt nisce intrebari, la cari eu nu potu se respundu nice-de-cum, ci lasu deslegarea lor si lamurirea publiculu Dlu Vicariu Antonelli, care este presiedintele subcomitetulu de pre hart'a. — Mai in dilele trecute, lumea se inspaimentase pre aici cu totulu lafaim'a, ca guvernulu ar' ave intentiunea a depart'a de aici pre capitanulu Vasile Tamasiu, ca se-lu inlocuesca cu unu unguru ore-care. Dar' cu vre-o cate-va dile mai tardu animele se liniscira, era lafaim'a nu se adeveri. Se vede ca unu omu mai constitutivulu pentru sistemulu de acum'a guvernulu nu-si doresce in Fagarasiu. Totu in dilele aceste-a mi-veni la mana o scrisore semi-oficiala a vice-capitanulu Codru Dragusianulu, indreptata ca tra pretorii tractuali. Dinsulu scrie pretoriloru, ca comunele trebe tuturate in respectulu intelectualu, spre acestu scopu, respectivii pretori se-i tramita listele de abonamentu pentru comune si privati la orice diurnale d'in imperiulu nostru afara de „Federatiunea“, si acesta nu pentru-ca ar' fi vrasmasiu „Federatiunei“, ci pentru-ca la batu-jocuritu (ipsissima verba).

D'in acesta se vede, ca Dlu Codru este in stare se prenumere pentru comune ori-ce diurnale, chiaru si unguresci si jidovesci, afara de „Federatiunea“, pentru-ca la „Fed.“ nu mai este colectante, era la cele-lalte este la tote, fia de ori-ce calibru. Se vede, ca Dlu Codru a ajunsu stadiulu copilariei, si a cugetatu, ca misiunea diurnalistice se se apere orbesce faptel'e bune, rele, ale Dsale. Dar' se insielatu amaru, ca „Fed.“ nu a voitu se fia serv'a pecatelor Dsale.

Asie si pentru noi fu anulu 1870 destulu de corruptu si ruinatoriu, de nu s'ar' ma intorce pana e lumea.

Besarabu.

Romanismulu in Graeciu (Graz.)

Cu nespusa bucuria vinu asta-data, dle Redactoru, spre a-ti aduce placut'a impartesire, ca schintea romanismulu a strabatutu si in aceste locuri departate de scump'a nostra mama, de sfasiat'a mosia romanésca.

Da, spiritulu tempulu, ce comenda cu imperiositate poporeloru, intregi omenimi, progresu, libertate si unitate, si care le invetia a se imbraca in vestimentele luminei, a se inarma cu armele neinvingibile ale scientieloru si culturi adeverate — nu potu se nu atinga piepturile romaniloru de aici!

Candu patri'a romana e sfasiat'a si dmicata, candu dulcii ei fii innota in suferintie, portandu haine de martiri, candu salvarea si vindecarea acestoru-a pretinde de la fiacare anima nobila romanésca activitate, sacrificie, abnegatiune — junimea romana de aici nu potu reman surda la vocea plangatoria a dulcii sale mame, nu potu privi cu nepasare sbuciumarile pieptulu seu, nu! Ea, inspirata de ideele reunirei si asociarei, petrunsa de adeverulu, ca astadi numai poterile unite sunt in stare a realisa idee sublime, ce tindu la scopuri nobile, maretie — si-radica unu drapelu falnicu sub care se concentra si incepu a lucra d'in tote poterile, spre a-o ajuta la inaintarea, inliferarea si lafarea culturi si literaturi natiunale, si, prin acesta, a contribui si d'ins'a la reedificarea sdruncinatulu edificiu alu Romanismulu, la victori'a sacrei nostre cause.

Devis'a drapelulu seu este:

Romani d'in patru anghiri, acum ori neci odata,
„Unitive in cugetu, unitive n sentiri.“

Sub acestu drapelu va invetia d'ins'a apostolatulu Romanismulu, se va exercita de acum'a in armele singure victoriose ale cuventulu si scientiei, si-va fortifica poterile, ca ast-feliu, bine preparata, se pota satisfac cu sanctitate marei misiuni ce jace pre umerii venitoriuulu seu.

Pana acum'a e micu numerulu ce compune acesta cununa, acesta aliantia romanésca, dar' devis'a inscria pre flamur'a ei, ce o lega prin cimentulu iubirei, unirei si fratetati — precum si credinti'a in romanesculu ajutoriu alu fratiloru si sororiloru romane de prin tote anghiriile pamentulu romanescu — o nutresce cu curagiu, taria, perseverantia si resolutiune.

Diurnalulu guvern. „Reform'a“ de aici amintesc despre una petitiune adressata la ministeriu, prin carea mai multi magiari d'in districtulu Fagarasiului denunciasse pre D. capitanu Tamasiu si ceruse a li-se numi altulu, vedi bine magiaru. „Reform'a“ adauge ca petitiunea a facutu buna impressiune si ca place ministeriulu. Nu ne indoimu de locu, ni pare bine inse, ca ministeriulu magiaru nu gasece instrumente orbe neci chiaru intre cei mai blandi deregatori romani. Semne bune! Cei cu reputatiunea perduta la magiari, se reabilitedia la romani.

*) Nu „Fed.“ suferu paguba materiale.

Red.

Fia, ca acesta tenera societate preste scurtu se cresca in unu pomu fructiferu, care cu fructele sale se nutresca si indulcesca pre scump'a nostra natiune. . . .

Permite-mi, d. redactoru, ca cu ocaziunea acesta se ti-scriu cate-va orduri despre prim'a serbatore romanésca, ce o avu acesta tenera societate — serbarea anulu nou.

Inca cu cate-va dile fuseram invitati de comitetulu alesu pentru arangiarea acestei festivitati romanesci, ce s'a celebratu in „otelulu la pera de auru.“ Serbarea s'a inceputu la 8 ore ser'a, si a duratu pana la 3 ore demaneti'a. In decursulu acestui tempu s'a executatu urmatori'a progra:

1. „Vorbire festiva“ de C. Albu, rig. in drepturi. 2. „Hora Unirei“ poezia de V. Alesandri, cantata unisono. 3. „Panoram'a anulu nou 1871,“ discursu tinentu de A. P. Alexi. 4. „Hore ardele-nesci,“ esecutate pre violina solo de N. Dima juristu. 5. „Unu visu,“ poezia de Teod. Ciontea filosofu, declamata de autorele. 6. „Cantulu pastoritiei,“ cu acompaniamentu de ghitaru, cantatu de Alesandru Masimovicu fil. 7. „O revista a supra anulu 1870,“ vorbire de N. Dima. 8. „Doine romanesci d'in Bucovin'a si Transilvani'a,“ esecutate pre flauta de A. P. Alexi. 9. „Caliculu“ poezia de I. Vulcanu, declamata de Stefanu Popovicu technicu. 10. „La Roman'a,“ poezia de I. C. Dragescu, declamata de Ionu Crisanu technicu. 11. „Adio la o copila,“ poezia de H., cantata de N. Dima. 12. (la 12 ore) „Desteptate romane,“ cantatu unisono.

Petrecerea fu insuletitoria, cordialitatea si entusiasmulu mare. — Multimea toastelor, radicate pentru natiune, pentru toti apostolii romanismulu, pentru parentii d'in patria, pentru nobilii nostri martiri d'in Vatiu, Romanu si Potuti, pentru femeele romane, tote aceste, credu, voru serv de o oglinda fidela a acestei festivitati romanesci.

Nu potu se nu amintescu aici deosebitele momente placute, ce ni le-a facutu N. Dima, atatu prin accentele doiose pronunciate pre violine, ce ni promite unu artistu, catu si prin versulu seu puternicu, cu care ar' face onore la multi cantareti de scena. Asemene ne delecta multu si Ales. Masimovicu, unu fiu alu Bucovinei.

La 3 ore ne-am despartitu, impartesindu-ni imbrati-siari fratiesci, si dorindu-ni unu ann nou ferice, mai ferice ca celu trecut.

Toti au dusu cu sine unu buchetu de souveniri dulci. Er' eu inchiiau aceste putiene orduri, dorindu d'in anima scumpei mele patrie si natiuni: implinirea aspiratiuniloru sale.

Publiu.

D'in comitatulu Clusiuului, in 19. ian. 1871.

Vestitul vice-szolgabitru d'in cerculu Palatcei, in comitatulu Clusiuului, Alesandru Romantzai, carele arestase si escortase in temnit'a Clusiuului prin gendarmi pre cei doi preuti romani d'in Jucuri, candu cu alegerile de deputati, a mai facutu una bravura de tiranu.

Toema aflai, cum-ca pre mai multi barbati, betrani si tineri, d'in comun'a Palatcei, fiindu-ca an jocatu, dupa datin'a romanésca, in a dou'a di de craciunulu romaniloru, i-a adusu inaintea sa la Calianu, si acolo mai antaiu li-a mesuratu cate 20 nuiete, apoi pre patru insi, pre langa aceste-a 20 nuiete, i-a incuiatu si pre una luna in temnit'a comitatulu. Anume, jacu asta-di batuti in temnit'a comitatulu: Peteanu Gligore, Santijudeanu Stefanu, Bologu Ioanu, Popu Toderasiu, toti d'in Palatcei. Pre femeele si fetele, cari au jocatu la serbatori, le-a pedepsitu cu cate 1 fl., mulcta in bani. Se spune, ca acesta tirania a comisu-o tacia cu mai multi alti romani cari, dupa datinele strabunesci, petrecu serbatorile in veselii nevinovate.

Tragemu atentiunea on. oficiolatu alu comitatulu a supra acestoru tiranie si speramu, ca va delatur'a pre unu omu ca Romantzai d'in postulu celu porta in unu modu atatu de tiranicu; credemu si ace'a, ca pentru crudelitatele criminale comise in contra Palatceniloru, pre langa ace'a ca-lu va destitu d'in postulu seu, lu-va da si pre man'a tribunalulu penale, ca se-si capete pedeps'a meritata pentru pedepsirile nedrepte si crancene ce le face. Susu-mentiuat'a bataia crancena s'a intemplat in curtea szolgabitruulu, in locu publicu, si spre scandalu publicu.

In fine, vi comunicu, Dle Redactoru, ca szolgabitruulu Pal Albert d'in cerculu Cosiognei, despre carele vi comunicasemu, ca a batutu pre mai multi romani d'in Cara, pentru-ca nu gatisera drumulu pre unde era se mergea ministerulu de finacie, fu suspendatu d'in oficiu.

4.

Romani'a.

Adunarea deputatiloru.

Siedintia de la 22. decembrie 1870.

Siedintia se deschide la 12 $\frac{1}{2}$ ore d. m., sub presiedinti'a dlui Gh. Lecca.

Sumariulu se aproba. Se citescu comunicatele. — Ne-fiindu inca ministrii presinti, siedintia se suspinde pre 10 minute. — La redeschidere se citescu una propunere, sub-

scrisa de mai multi deputati, cari propun ca „cu incepere de la 23 ale curintei, Adunarea se se proroge pâna „la 9. ianuaru inclusiv.“

D. Meitani se pronuncia contr'a acestei propuneri. Ce se cere? Ca camera se se desparta in faci'a unei situatiuni grave si a unui ministeriu venit la putere, nu se scie pre ce cale.

Voci: Pre calea constitutiunale! Respectati decisiunile majoritatii.

D. Meitani, urmandu, aréta că majoritatea, care a datu josu unu ministeriu, vine acum si lasa tier'a in situatiunea grava financiaria in care ne aflamu. — Credeá, că acésta majoritate patriotica va lucrá si in serbatori, cu totii, pentru aplanarea reului. Cine este presedintele ministeriului care s'a pusu pre bancele ministeriale? Acelu-a care in segerile de la 1866 a facutu mai multe ingerintie. (Protestári.)

D. Gheorghiu: Nu e lealu astu-felu, cum se pune discusiunea. Se potu face cu modulu acestu-a una multime de discusiuni.

Presedintele chiama la cestiune pre vorbitor. — D. Meitani: Respectati libertatea cuventului. — Presedintele citeste art. d'in regulamentu, care prevede oprirea oratorului d'a mai vorbi, candu e chiamatu de doue ori la cestiune.

Dupa una scurta discusiune de regulamentu, dlu Meitani reide cuventulu si citeste d'in Monitorulu oficiale de la 11 novembre 1870, că primulu-ministru d'in 1866, d. Ionu Ghica, a felicitatu pre dlu Andrassy, ministrulu Ungariei.

Voci: O scimu acést'a. Ce are a face Andrassy cu prorogarea? — Sgomotu.

D. Negura, dandu ultim'a salutare fostulu guvern, a d su ca tronulu se ide d'intro omenii cu trecutu si nu intru unu modu neparlamentariu.

D. Meitani. Acestu ministeriu nu este astu-felu. Intre cele 62 bile contr'a ministeriului trecutu era si a d-lui. Cu tote astea nu va dá votulu seu acestui guvern. Nu opina dar' a se proroga camera, nu propune nici votu de blamu, ci numai inregistréza faptele, ca la timpu se fia striuse.

D. Ionu Ghica declara, că primesce cestiunea ministeriale ori-candu. Ar' fi potutu ascultá pre dlu Meitani in desvoltári multu mai mari si nu l'a intreruptu de locu. A admiratu elocintia dlu Meitani, nu inse si sentimintele-i de dreptate si ecitate.

A inceputu prin alu atacá că a ingeratu in alegeri. D. Meitani era pe atunci prefectu si se pote se fi fostu ce-va reclamari contr'a pregatirilor ce faceá d. Meitani, ca se influintieze alegerele. Una multime de reclamatiuni, venite contr'a dlu Meitani, l'au silitu a-lu destitui, că-ci incepeá se influintieze si in districtulu seu si in cele vecine. I pare reu, că tocmái d. Meitani radica antái vocea, pentru că are aerulu a o face d'in rancuna, ca paraponisitu (aplaune.) Cátu despre salutarea dlu Andrassy, n'a fostu unu votu espresu in acésta privintia. — N'a facutu cu acést'a una tradare natiunale, ci una curtuasia buna in consecintie, si daca crede cine-va asié, vina s'o faca aci in modu formale. In privintia prorogării n'are a dice nimicu.

D. M. Coganicénu demunstra, că s'a calcatu regulamentulu: cu ocaziunea unei propuneri de prorogare s'a ivitu una acusare si una aপরare a ministeriului. Constata, că e destulu se aiba cine-va unu peptu tare, unu gátu lungu si una voce grosa, ca se-si bata jocu si de camera, si de birou, si de regulamentu. — D. M. Costache Iepurénu opina, că riguros nu se pote sustiené, că d. Meitani a esitu d'in regulamentu. Combatendu prorogarea, deputatulu pote pune cestiunea financiaria si se-si aréte opiniunea sa a sup'ra guvernului. N'a aprobatu atacurile pezise, dar' dlu Meitani constata, că n'a esitu d'in regulamentu.

Cestiunea de regulamentu se inchide.

D. N. Ionescu, sustienendu prorogarea propusa, recunoscce necesitatea votării legiloru financiare. Inse se pote ore in serbatori tiené siedintia? Nu. De ace'a si Camera vré se se ajurne, ca se vina repausata, cu poteri noue, cu asentimentulu comitantiloru ei, ca se pota dá cu succes acele legi. Ce vede de straniu aci d. Meitani, noi credemu că e legale si constitutiunale a consultá si pre comitantii, pre alegatorii nostri, a sup'ra situatiunii presinte. Se profitámu de serbatori, ca se studiámu si noi si ministeriulu proiectele de legi grave, ce ni au propusu guvernulu cadutu, cum e imprumutulu pre 27 ani, monopolulu, etc. —

D. Meitani n'a avutu intentiunea d'a combata prorogarea, ci ca se-si espuna ahtulu de la anima, pentru că a fostu destituitu de unu ministru, care faceá profesiunea de credintia, că nu va influintia in alegeri. Terminandu, d. Ionescu aréta, că d. primu-ministru de aci este espresiunea majoritatii, unu guvern parlamentariu, a carui cauza e si a majoritatii, si cine lu va atacá, va atacá majoritatea. Se se primésca dar' prorogarea. Se rupemu cu vechiele usantie, cu guvernulu personale, dar' si cu rancunele personale. Sunt cestiuni mari, agitate de amicii fostulu guvern. S'a pusu inainte transformárele constitutiunii, s'a propusu schimbarea tieriei in regatu, dupa cum spunu diarietale d'in tiera si d'in strainetate. Trebuie dar' ca adunarea se fia aci, si fia-ce deputatu se consulte alegatorii sei despre acést'a. Mai sunt apoi si alte cestiuni grave, despre care trebuiescu con-

sultati alegatorii. Cuponele, s'a respanditu vorb'a, că nu se mai platescu de consortiulu Strussberg, cum vorbescu diarietale d'in Londra. Adi dar' nu ne potemu opri d'a nu luá una vacantia scurta pâna la 10 ianuaru, ca se studiámu tote cestiunile grave, noi si guvernulu. Se scrie prin gazete, că domnulu tieriei a adresatu unu memorandu suveraniloru tierelorlu straine, in care se spune, că situatiunea de aci a Romaniei nu mai pote merge astu-felu. In urm'a acestorlu-a vomu judecá, daca d. Meitani va avé dreptate, seu d. primu-ministru, care e unu omu francamente constitutiunale.

Se cere inchiderea discusiunii.

D. V. Boerescu o combata, că-ci d. Ionescu a devenitu unu tiranu, de candu e d'in majoritate, a batutu campii, a combatutu regatulu si independintia, a vorbitu de tradári ale guvernului trecutu, de memoriu, si adunarea se inchida discusiunea fara respunsu? Dupa ce s'a chiamatu acestu guvern cu se i se deé legile financiare, acum plecati, si d. Ionescu propune a plecá acésta majoritate, ca se se pocalésca? Lasati discusiunea se ne luminámu, se scia tier'a cine e culpabile. (Voci: Ast'a vreti? O scie tier'a!...)

Se pune la votu inchiderea discusiunii, si se prime-sce cu una majoritate de 29 voturi. — Dupa ace'a se pune la votu propunerea de prorogare a camerei, si se adopta.

(Va urmá.)

VARIETATI.

*(Imperatulu) sosi in 23. dem. la Pest'a, unde D. Beust cancellariulu sosise inca eri, 22. l. c.

*(Comisiunea militare) a delegatiunei unguresci a acordatu indemnitatea pentru spessele rescotei bochesiloru. Creditulu suplementariu pentru confiniulu militarulu la refusat, de ora-ce acestu-a nu se tiene de afacerile comune. Pentru tunuri de fortarete s'au acordatu 3.300.000 fl.; pentru revolvere s'au votatu 400.000 fl.; pentru procurarea a 150.000 de puse, sistem'a Werdn, s'au votatu 5.802.000 fl., pentru procurarea a 400 tunu 2.835.000 fl., pentru munitiune si cara de munitiune pentru „Landwehr“ 2.000.000 fl. S'au votatu, mai departe, 12.000 fl. pentru tescuri de patrone, 18.000 fl. pentru corpulu de geniu si 4.310.000 fl. pentru fortificatiuni in Eperies, Jaroslav, in Cracovi'a pre dealulu Lissa, in Comorn si Olmutiu.

*(Canduse amesteca limbale.) Unu oficieru prusescu ranitu trebuia se i se puna lipitori, pentru-ca se-i suga sangele celu reu; spre scopulu acestu-a mediculu prussu merse intr'o farmaceria (apoteca) ca se le cumpere, dar' nesciindu cum se chiama lipitoru in limb'a franceza, vrú se o descrie si dize; „Monsieur, n'avez vous pas — je ne sais pas comment dire — des-des petites bêtes noires noires, qui tirent le sange?“ — (Die, nu cum-va ai Dta — nu sciu cum se dice — nisce animale mice, negre, cari sugu sangele?) — „Ah, monsieur, vous demandez des puies?“ (Ah, Die, Da intrebi dupa puici?) fu respunsulu farmaciei care, seu se faceá a nu-lu intielege, seu nemtiulu a patitu-o cu francesulu precum a patitu-o si cu birariulu romanu intr'o ierna aspra, pre una cale lunga.

*(Statistic'a intregi poporatiuni a pamentului.) Dupa datele statistice mai noue, numerulu intregi poporatiuni a pamentului se urca la 1,228 milioane suflete, d'intro acesti-a 522.000.000 setieniu de ras'amongola, 360.000.000 de ras'a caucasica, 190 milioane de ras'a etioptica, 176 milioane de cea malaica si 1 millionu de ras'a indo-americana. Pre fia-care anu moru 33 1/3 milioane, adeca la doue minute more unu omu. Calcululu de mediu-locu pentru durabilitatea vietiei omenesce se pune pre 33 de ani; anulu alu 7-lea lu-ajunge unulu d'in patru, alu 60-lea unulu d'in 100, alu 90-lea unulu d'in 500 si, in fine, alu 100-lea anu lu-ajunge unulu d'in 100.000. — Toti omenii de pre pamentu la-olalta vorbescu 3642 limbe diferite, fara a se computá aici si diferitele dialecte, si profesza 980 de religiiuni. — In Europ'a se afla in servitiulu militariu totu alu 23-lea nascutu.

Sciri electrice.

Vie n'a, 21. ian. „Neue fr. Presse“ comunica d'in Brussel'a: Trupele d'in castrele de la La Rochelle, comandate de Detroyat, primira in 19. l. c. ordinu d'a plecá spre La Poissonnière (Maine-Loire.) Dispusetiunea poporului e forte seriosa.

Municu, 21. ian. Camera representantiloru primu cu 102 contr'a 48 de voturi tratatele d'in Versailles.

Londra, 21. ian. Se asigura, că Jules Favre va sosi luni-a venitoria aici.

Vie n'a, 22. ian. Dupa „Tagespresse“ Schmerling a primitu definitiv formarea cabinetului. Ca membri ai noului ministeriu se numescu: Stre-mayr, interne; Glaser, instructiune; Unger, justitia; Plener, finantie; Bahans, agricultura; Depretis, comerciu. De alta parte, Koller se numescu candidatulu pentru presidiulu ministeriului.

Brussel'a, 21. ian. D'in Arlon se comu-

nica cu datulu de asta-di: Bombardarea cetatii Longwy se continua cu taria. Canonad'a se aude pâna aici. Cetatea stá in flacare. „Etoile belge“ comunica d'in Cambray, cu datulu 20. l. c., sér'a la 6 ore: Prusii inuanteza spre Cambray; trupele franceze s'au retrasu spre Lille, Douai si Arras. Statulu generalu d'impreuna cu Faidherbe s'a dusu la Douai. Generalulu Farré a plecatu la Lille. Gambetta a sositu in Lille.

Bordeaux, 22. ian. Dupa bombardare, prusii ocupara cetatea Dole.

Versalia, 22. ian. (officialu, via Berolinu.) Imperatulu cátra imperatessa: Inimiculu (Fran.) se retrase eri cu totulu spre Paris. La St. Cloud mai cadiura prinsu inca 15 officieri si 250 fetiori. La St. Quentin (armat'a de Nordu) perderea inimiculu in prinsu, morti si vulnerati face ca la 15.000 fetiori. Inimiculu se retrase pâna la Valenciennes si Douai, reocupandu cetatea Cambray.

Versalia, 21. ian. Bombardarea s'a continuatu neintreruptu a díllele trecute; contr'a fortulu St. Denis foculu artileriei incepú in 21. ian. Incerarea de noptea spre 21. de a suprinde doue centurie (companie) de Landwehr postate langa Chaumont n'a isbutitu.

Bordeaux, 22. ian. Franturele (hêrburiturele) de bombe si granate cadiute in Paris si giuru se aduna spre a se topli si a se face glontie d'in elle. Pâna acum s'a intrebuintiatu ast-felu ca la 7—8000 cantarie de ferru tornatu.

Bourgogne, 21. ian. Gener. Trescovu (pruss.) incunoscutiédia, că noptea spre 21. ian. se luara Francesiloru paduricele de Taillys, Bailly si Perous, cari fusese bine intarite, cu asta occasiune 5 ofic. si 80 fetiori vulnerati fusera prinsu. Perderile Prussianiloru insemnate. Patru baterie noue la Danjoutin intretienu foculu indreptatu contr'a castellului.

Florentia, 22. ian. Ministrulu de resh. cere ca se se chame indata sub arme 30 000 fetiori d'in primele categori ale anniloru 1850—51.

Brussel'a, 22. ian. Guvernulu francecu dede ordine a se chiamá sub arme contingentulu de pre an. 1871. — Charette fu numitu prefectu legiunii voluntariloru in partile apusene ale Francei.

Lisieux, 22. ian. Dupa una lupta de patru ore, garnison'a respinse unu atacu alu inimiculu indreptatu contr'a cetatii. mane se accepta unu atacu nou.

Bordeaux, 23. ian. Dijon-ulu fu atacatu ieri sér'a; inimiculu si-a reinnoitu asta-di dezanetia ataculu; prusii fure respinsi pre intrega lini'a, si i persecutam cu taria; garibaldianii si gardele mobile emuleza; mai multe tunuri inimice fure demontate; pusetiunile Draix si Hauteville le ocuparamu cu asaltu. La reitorcere, Garibaldi fi primitu de poporu cu entusiasmu; prusii, esecutandu-si cu rapediune retragerea, l'ara dupa sine vulneratii si ambulanciele loru. — D'in Hauteville se comunica despre unu actu de crudelitate ne mai audita, si anume prusii ucisera 9 medici si paditori de bolnavi, cu tote că acesti-a portau semnele indatenate. S'a inceputu in vestigatiune in acésta privintia.

Brussel'a, 23. ian. „Progres du Nord“ scrie: D'in frumos'a nostra armata de nordu n'au sositu numai remastie la Cambray. Gardele mobile au fostu cuprinse de una frica panica.

Vie n'a, 23. ian. Dupa una scire a diariulu lui „Tagespresse“, primita in 23. l. c. d'in Besançon, in 21. ian. prusii atacara cu vehemintá Dijon-ulu; s'a desvoltatu una lupta gloriosa, care durá 12 ore; se dize că prusii se retragu in disordine pre lini'a intrega, si sunt persecutati de Garibaldi.

Amicii personali si de principie cari avura delicat' atentione de a-si aduce a minte de mine in diu'a essfremele d'in prinsorea de la Vatiu, parte prin telegramme d'in Bucuresci, Maramuresiu, Oradea-Mare, Logosiu, Radn'a-Lipov'a; parte prin numeros epistole d'in mai multe parti ale Transilvaniei, Ungariei si a Banatului, me voru scusa daca nu li potu multiamf pre acea-si calle, d'in caus'a ocupatiuniloru, cari me intempnara cu gramad'a indata ce fui redatu libertatii, mi tieni inse de placuta detorintia a li esprime profund'a mea recunoscentia assecurandu-i totodata că pretioase semne de affectiune, fraternelle sentiminte sunt pentru mine isvornu d'in care voui scote noue poteri spre a perseverá pre calle incepata.

Avendu spriginire morale lupt'a devine mai usiora. Cordiale multiamita, resalutare si una stringere á mana!

Pest'a, 22. ian. 1871.

Alexandru Romanu.

Proprietariu si editoriu ALES. ROMANU.
Redactoru resp. interim. DR. IOS. HODOSIU.